

Wykaz skrótów / 17

Wstęp / 23

Rozdział I

Zagadnienia wprowadzające / 29

1. Urządzenia przesyłowe / 29
 - 1.1. Regulacja z art. 49 k.c. w ujęciu historyczno-porównawczym / 29
 - 1.2. Zakres pojęcia „urządzenie przesyłowe” / 33
 - 1.2.1. Urządzenia przesyłowe – zagadnienia wstępne / 33
 - 1.2.2. Urządzenia przesyłowe – zagadnienia szczegółowe / 38
 - 1.2.3. Urządzenia przesyłowe *sensu largo* / 43
2. Nieruchomości jako miejsce posadowienia urządzeń przesyłowych / 44
 - 2.1. Zagadnienia wstępne / 44
 - 2.2. Nieruchomości gruntowe / 45
 - 2.3. Nieruchomości budynkowe / 48
 - 2.4. Nieruchomości lokalowe / 50
3. Przedsiębiorca przesyłowy / 52
 - 3.1. Zagadnienia wstępne / 52
 - 3.2. Przedsiębiorca w prawie cywilnym / 53
 - 3.3. Zakres pojęcia „przedsiębiorca przesyłowy” / 57
4. Posiadanie związane z posadowieniem urządzeń przesyłowych / 60
 - 4.1. Zagadnienia wstępne / 60
 - 4.2. Posiadanie służebności przesyłu / 62
5. Podsumowanie / 65

Rozdział II

Nabycie własności urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorców przesyłowych / 68

1. Rozważania nad własnością urządzeń przesyłowych na gruncie kodeksu cywilnego / 68
 - 1.1. Zagadnienia wstępne / 68
 - 1.2. Ewolucja poglądów judykatury i nauki dotycząca własności urządzeń przesyłowych / 69
 - 1.3. Urządzenia przesyłowe – części składowe sieci czy odrębne rzeczy ruchome? / 75
 - 1.4. Wejście urządzeń „w skład przedsiębiorstwa” / 79
 - 1.5. Określenie właściciela urządzeń przesyłowych / 82
 - 1.6. Własność urządzeń przesyłowych a korzystanie z nieruchomości / 87
2. Przeniesienie własności urządzeń przesyłowych na przedsiębiorcę przesyłowego oraz inne sposoby nabycia tego prawa / 89
 - 2.1. Zagadnienia wstępne / 89
 - 2.2. Umowne przeniesienie własności urządzeń przesyłowych / 91
 - 2.3. Przeniesienie własności urządzeń przesyłowych w wyniku realizacji roszczenia z art. 49 § 2 k.c. / 94
 - 2.3.1. Zagadnienia wstępne / 94
 - 2.3.2. Podmiot uprawniony oraz adresat roszczenia / 96
 - 2.3.3. Wynagrodzenie za przeniesienie własności urządzeń przesyłowych / 98
 - 2.3.4. Zasady przedawnienia roszczenia / 100
 - 2.3.5. Obowiązki art. 49 § 2 k.c. w czasie / 101
 - 2.4. Inne sposoby nabycia własności urządzeń przesyłowych / 103
3. Podsumowanie / 106

Rozdział III

Korzystanie z nieruchomości oparte na służebności przesyłu / 108

1. Zagadnienia wstępne / 108
2. Służebności ustanawiane na rzecz przedsiębiorców przesyłowych – zagadnienia prawnoporównawcze / 109
 - 2.1. Niemcy / 109
 - 2.1.1. Służebności – zagadnienia wstępne / 109

2.1.2. Ustanawianie służebności na rzecz przedsiębiorców przesyłowych / 111	2.2. Włochy / 115
2.2.1. Służebności – zagadnienia wstępne / 115	2.2.2. Ustanawianie służebności na rzecz przedsiębiorców przesyłowych / 117
2.3. Francja / 118	2.3.1. Służebności – zagadnienia wstępne / 118
2.3.2. Ustanawianie służebności na rzecz przedsiębiorców przesyłowych / 120	2.4. Hiszpania / 122
2.4.1. Służebności – zagadnienia wstępne / 122	2.4.2. Ustanawianie służebności na rzecz przedsiębiorców przesyłowych / 123
2.5. Podsumowanie analizy prawnoporównawczej / 124	3. Służebność przesytu w prawie polskim / 125
3.1. Zagadnienia wstępne. Ocena służebności przesytu na tle prawnoporównawczym / 125	3.2. Podmioty stosunku prawnego / 128
3.3. Treść służebności przesytu / 134	3.4. Problematyka wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesytu / 137
3.4.1. Zasady płatności wynagrodzenia / 137	3.4.2. Wysokość wynagrodzenia / 141
3.5. Sposoby nabycia służebności przesytu / 145	3.5.1. Nabycie służebności przesytu w trybie umownym / 145
3.5.2. Nabycie służebności przesytu w trybie sądowym / 147	3.5.2.1. Przesłanki ustanowienia służebności przesytu w trybie sądowym / 147
3.5.2.2. Problematyka przedawnienia roszczeń z art. 305 ² k.c. / 152	3.5.2.3. Zagadnienia proceduralne / 153
3.5.3. Nabycie służebności przesytu w drodze zasiedzenia / 154	3.5.3.1. Istota nabycia prawa w drodze zasiedzenia. Zasiedzenie służebności w ujęciu historycznym / 154

- 3.5.3.2. Dopuszczalność nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia / **158**
- 3.5.3.3. Przesłanki nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia / **159**
 - 3.5.3.3.1. Zagadnienia wstępne / **159**
 - 3.5.3.3.2. Przesłanka nieprzerwanego posiadania służebności / **160**
 - 3.5.3.3.3. Przesłanka trwałego i widocznego urzędu / **161**
 - 3.5.3.3.4. Dobra i zła wiara posiadacza służebności / **165**
 - 3.5.3.3.5. Przedsiębiorca przesyłowy jako posiadacz w dobrej czy złej wierze / **168**
 - 3.5.3.3.6. Upływ czasu prowadzący do zasiedzenia służebności przesyłu / **171**
- 3.5.3.4. Zagadnienia proceduralne / **174**
- 3.5.3.5. Zagadnienia intertemporalne / **177**
- 3.5.3.6. Problematyka zaliczenia okresu posiadania służebności przed dniem 1 lutego 1989 r. / **183**
 - 3.5.3.6.1. Podmiot będący posiadaczem służebności przed dniem 1 lutego 1989 r. / **183**
 - 3.5.3.6.2. Możliwość zaliczenia przez przedsiębiorcę przesyłowego posiadania służebności przed dniem 1 lutego 1989 r. / **187**
 - 3.5.3.6.3. Problematyka zawieszenia biegu zasiedzenia służebności z uwagi na uwarunkowania ustrojowe panujące w okresie obowiązywania zasady jednności własności państwowej / **190**
- 3.5.4. Nabycie służebności przesyłu w drodze zapisu windykacyjnego / **192**
- 3.5.5. Decyzja administracyjna z art. 124 ust. 1 u.g.n a ustanowienie służebności przesyłu / **194**

3.6.	Zbycie służebności przesyłu / 196
3.7.	Ochrona służebności przesyłu / 197
3.8.	Zmiana treści lub sposobu wykonywania służebności przesyłu / 198
3.9.	Wygaśnięcie służebności przesyłu / 201
3.9.1.	Wygaśnięcie służebności przesyłu w ogólności / 201
3.9.2.	Wygaśnięcie służebności przesyłu na mocy odpowiednio stosowanych przepisów dotyczących służebności gruntuowych / 203
3.9.3.	Wygaśnięcie służebności przesyłu w szczególności / 208
3.9.4.	Obowiązek usunięcia urządzeń przesyłowych po wygaśnięciu służebności przesyłu / 209
3.10.	Służebność przesyłu w ustawie o lasach / 211
4.	Podsumowanie / 215

Rozdział IV

Korzystanie z nieruchomości na podstawie innych tytułów cywilnoprawnych / 218

1.	Zagadnienia wstępne / 218
2.	Własność / 219

2.1.	Nabycie własność nieruchomości pod urządzenia przesyłowe / 219
------	--

2.2.	Granice własności nieruchomości zabudowanej urządzeniami przesyłowymi / 222
------	---

2.2.1.	Zagadnienia wstępne / 225
--------	---------------------------

2.2.2.	Problematyka immisji / 225
--------	----------------------------

2.2.2.1.	Zagadnienia wstępne / 225
----------	---------------------------

2.2.2.2.	Rodzaje możliwych immisji związanych z posadowieniem i eksploatacją urządzeń przesyłowych / 228
----------	---

2.2.2.3.	Granice immisji. Ochrona przed niedopuszczalnymi immisjami / 231
----------	--

2.2.3.	Roboty ziemne grożące nieruchomościom sąsiadnim utratą oparcia / 236
--------	--

3.	Użytkowanie wieczyste / 238
----	-----------------------------

3.1.	Nabycie użytkowania wieczystego gruntu pod urządzenia przesyłowe / 238
------	--

- 3.2. Granice użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego urządzeniami przesyłowymi / 244
- 4. Użytkowanie / 247
- 5. Służebności gruntowe / 248
- 6. Umowa obligacyjna / 254
 - 6.1. Zagadnienia wstępne / 254
 - 6.2. Problematyka istnienia obligacji realnej / 256
 - 6.3. Problematyka zastosowania klauzuli *rebus sic stantibus* w stosunkach umownych z przedsiębiorcą przesyłowym / 261
- 7. Podsumowanie / 263

Rozdział V

Korzystanie z nieruchomości na podstawie tytułów prawnych regulowanych przepisami prawa publicznego / 266

- 1. Decyzja administracyjna / 266
 - 1.1. Zagadnienia wstępne / 266
 - 1.2. Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 35 u.z.t.w.n. / 268
 - 1.3. Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 70 u.g.g.w.n. / 272
 - 1.4. Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 124 ust. 1 u.g.n. / 275
 - 1.4.1. Zagadnienia wstępne. Istota decyzji administracyjnej z art. 124 ust. 1 u.g.n. / 275
 - 1.4.2. Przesłanki wydania decyzji z art. 124 ust. 1 u.g.n. oraz zagadnienia proceduralne / 279
 - 1.4.3. Inne uprawnienia i obowiązki, o których mowa w art. 124 u.g.n. / 286
 - 1.5. Decyzje administracyjne uprawniające do tymczasowego zajęcia nieruchomości związane z działalnością przesyłową / 288
 - 1.5.1. Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 124b u.g.n. / 288
 - 1.5.2. Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 126 u.g.n. / 290
- 2. Uprawnienia przedsiębiorców przesyłowych do korzystania w ograniczonym zakresie z cudzych nieruchomości, wynikające z przepisów o charakterze publicznoprawnym / 293

- 2.1. Zagadnienia wstępne / 293
- 2.2. Rozważania w ujęciu historycznym / 294
- 2.3. Rozważania na podstawie aktualnego stanu prawnego / 298
- 3. Podsumowanie / 302

Rozdział VI

Korzystanie z nieruchomości bez tytułu prawnego – uwarunkowania zjawiska / 305

- 1. Zagadnienia wstępne / 305
- 2. Uwarunkowania historyczno-polityczne / 306
 - 2.1. Działalność przesyłowa okresu powojennego do przełomu lat 80. i 90. XX w. / 306
 - 2.1.1. Zagadnienia wstępne / 306
 - 2.1.2. Rozważania szczegółowe / 310
 - 2.1.2.1. Energetyka / 310
 - 2.1.2.2. Wodociągi / 312
 - 2.1.2.3. Gazownictwo / 313
 - 2.1.2.4. Telekomunikacja / 314
 - 2.2. Przemiany ustrojowe i gospodarcze zapoczątkowane na przełomie lat 80. i 90. XX w. / 315
 - 2.3. Wpływ uwarunkowań historyczno-politycznych na zjawisko korzystania z nieruchomości bez tytułu prawnego / 321
- 3. Uwarunkowania prawne / 325
- 4. Uwarunkowania organizacyjne / 326
- 5. Uwarunkowania ekonomiczne / 328
- 6. Analiza możliwości eliminacji zjawiska korzystania z nieruchomości bez tytułu prawnego / 329
- 7. Podsumowanie / 335

Rozdział VII

Roszczenia związane z korzystaniem z nieruchomości bez tytułu prawnego / 337

- 1. Zagadnienia wstępne / 337
- 2. Roszczenie negatoryjne / 338
 - 2.1. Zagadnienia wstępne / 338
 - 2.2. Przedsiębiorca przesyłowy biernie legitymowany w postępowaniu z art. 222 § 2 k.c. / 342
- 3. Roszczenia uzupełniające / 346

- 3.1. Zagadnienia wstępne / 346
- 3.2. Posiadacz służebności jako biernie legitymowany w postępowaniu z art. 224 § 2 i art. 225 k.c. / 349
- 3.3. Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy / 353
 - 3.3.1. Wpływ dobrej bądź złej wiary na roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy / 353
 - 3.3.2. Wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy / 355
 - 3.3.3. Przedsiębiorca przesyłowy biernie legitymowany w postępowaniu o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy / 359
- 3.4. Kolejne roszczenia uzupełniające / 360
 - 3.4.1. Zagadnienia wstępne / 360
 - 3.4.2. Roszczenie o odszkodowanie za zużycie, pogorszenie bądź utratę rzeczy / 361
 - 3.4.3. Roszczenie o zwrot pożytków lub ich równowartości / 363
- 4. Roszczenie o wykup działki z art. 231 § 2 k.c. / 365
 - 4.1. Zagadnienia wstępne / 365
 - 4.2. Przedsiębiorca przesyłowy biernie legitymowany w postępowaniu o wykup działki z art. 231 § 2 k.c. / 371
- 5. Powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa / 373
 - 5.1. Zagadnienia wstępne / 373
 - 5.2. Przedsiębiorca przesyłowy biernie legitymowany w procesie o ustalenie stosunku prawnego lub prawa / 374
- 6. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia / 377
- 7. Roszczenie o naprawie szkody deliktowej / 380
- 8. Podsumowanie / 386

Rozdział VIII

Projektowane zmiany prawa dotyczące problematyki związanej z urządzeniami przesyłowymi / 388

- 1. Projektowane zmiany kodeksu cywilnego i ustawy o gospodarce nieruchomościami / 388
 - 1.1. Zagadnienia wstępne / 388
 - 1.2. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny z dnia 7 grudnia 2011 r. / 389
 - 1.3. Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 25 lipca 2012 r. / 396

2. Prace nad projektem ustawy o korytarzach przesyłowych – zasygnalizowanie zagadnienia / **404**
3. Prace nad projektem ustawy wprowadzającej do kodeksu cywilnego prawo zabudowy – zasygnalizowanie zagadnienia / **406**
4. Podsumowanie / **407**

Podsumowanie końcowe / **411**

Bibliografia / **425**